

การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2513-2553¹

An Analysis of Theses Related to Information Behavior during 1970–2010

ลักขมี พูลทรัพย์²

Laksmi Poolsap

สมชาย วรรณญาณุไกร³

Somchai Warunyanugrai

ศุภรชตรา แสนวา⁴

Sumattra Saenwa

¹ บทความจากปริญญาพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2554

² นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: laksmi.phu@dpu.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: somchaiw@swu.ac.th

⁴ ป.ร.ด. อาจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: sumattra@swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2513-2553 ในด้านปีการศึกษา สาขาวิชา สถาบันที่จัดทำวิทยานิพนธ์ ประชากร ขอบเขตเนื้อหา ประเภทของการวิจัย ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศซึ่งเผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2513-2553 จำนวน 787 ชื่อเรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า ช่วงปีการศึกษา 2543-2553 มีการจัดทำวิทยานิพนธ์จำนวนมากที่สุด กลุ่มสาขาวิชาที่มีการจัดทำมากที่สุด ได้แก่ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากที่สุด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในระดับมากที่สุด ได้แก่ ประชาชน ขอบเขตเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ที่จัดทำมากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมสารสนเทศมากกว่า 1 ด้าน ประเภทของการวิจัยที่มีการใช้มากที่สุด ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ทฤษฎีในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ และสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่า t-test

Abstract

The objective of this study is to analyze the theses which studied information behavior published during the academic years 1970 to 2010. The study examines the populations used, the contents, the type of research conducted, the theories used, the research instruments used and the statistics used. The population in this research is 787 titles of Master's theses from 24 governmental universities under the Office of the Higher Education Commission that examined information behavior which were published during the years 1970 through 2010. The research instruments used in this study was a theses analyzed form, those developed by the researcher. The collected data were analyzed by frequency and show as a percentage. This study shows that the university which holds the highest number of theses about information behavior is Chulalongkorn University. Most of these studies were published during the academic years 2000-2010. The population studied most frequently was the general public. The contents studied most was several aspects of information behavior. The field of Humanities and Social Science holds the most theses about information behavior, the second is Education and the next one is Health Science. The kind of research that was used most was survey research, the second was quantitative research and experimental research, while descriptive research was used least. The field that used theory in research was Humanities and Social Science. The research method most frequently used was a written questionnaire. The statistics most frequently used were descriptive statistics including percentages and inferential statistics by t-test.

คำสำคัญ: การวิเคราะห์เนื้อหา วิทยานิพนธ์ พฤติกรรมสารสนเทศ

Keyword: Content analysis, Theses, Information behavior

บทนำ

การรวบรวมวิทยานิพนธ์ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งมาวิเคราะห์นั้นเป็นที่นิยมทำกันในต่างประเทศ เพราะผลการวิเคราะห์จะสะท้อนให้เห็นสภาพแนวโน้ม และพัฒนาการของวิทยานิพนธ์ในสาขานั้น ๆ เช่น แนวคิด ทฤษฎี ขอบเขตแนวเรื่อง วิธีวิจัย และผลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในอนาคตเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน สามารถนำข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์หรือข้อค้นพบที่มีมาก่อนมาปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น (Trahan. 1993: 73-75) นอกจากนี้การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ยังมีประโยชน์ต่อการวิจัยของนักวิจัย เพราะจะช่วยให้รู้ชัดถึงสาระของข้อค้นพบ และเข้าใจถึงขอบเขตการวิจัยต่อยอด และความงอกงามขององค์ความรู้ในสาขานั้น (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. 2530: 52) และยังเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการกำหนดสมมติฐานในการวิจัยให้มีคุณภาพอีกด้วย นักวิจัยหลายสาขาให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และสังเคราะห์วิทยานิพนธ์มากขึ้น เพราะแต่ละสาขามีวิทยานิพนธ์เพิ่มขึ้นจำนวนมาก หากไม่มีการนำเอาผลการวิจัยที่หลากหลายเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ถือว่าเป็นการสูญเปล่าของการลงทุนทางการศึกษา (สุพัฒน์ สุกุมลสันต์. 2532: 12)

ในการรวบรวมและวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ของไทยที่ผ่านมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวโน้มของวิทยานิพนธ์ในภาพรวมทั้งประเทศและในแต่ละสถาบัน ตัวอย่างของการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ในภาพรวม ได้แก่ ผลการศึกษาของ เพ็ญสุภา นาทอง (2543: บทคัดย่อ) ที่วิเคราะห์เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2537-2541 จำนวน 242 ชื่อเรื่อง ในด้านสถาบัน ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหา ประเภทห้องสมุด เขตภูมิศาสตร์วิทยานิพนธ์ ประเภท วิธีวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดวงกมล วงศ์จันทร์ แวตตา เตชาทวิวรรณ และชานาคักดิ์ วชิรปริชาพงษ์. (2554: 29) วิเคราะห์วิทยานิพนธ์จำนวน 614 ชื่อเรื่อง ที่เผยแพร่ พ.ศ. 2542-2551 ในด้านสถาบัน ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหา ประเภทห้องสมุด เขตภูมิศาสตร์วิทยานิพนธ์ ประเภท / วิธีวิจัย ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย เป็นต้น ส่วนตัวอย่างของการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ของแต่ละสถาบัน ได้แก่ ภาณี ศิริโชติ (2544: บทคัดย่อ) วิเคราะห์วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 59 ชื่อเรื่อง ที่เผยแพร่ พ.ศ. 2539-2544 ในด้านขอบเขตเนื้อหา ประเภทของการวิจัย วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย อัจฉรา ด่านพิทักษ์ (2547: บทคัดย่อ) วิเคราะห์ปริญญาานิพนธ์ จำนวน 539 ชื่อเรื่อง ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2512-2545 สุพัตรา ศิริวัฒน์ (2547: บทคัดย่อ) วิเคราะห์วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2540-2546 จำนวน 123 ชื่อเรื่อง ในด้านลักษณะเนื้อหา วิจัยดำเนินการวิจัย และการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ สิริพันธ์ รุ่งวิชานิวัฒน์ (2552: บทคัดย่อ) วิเคราะห์วิทยานิพนธ์ 46 ชื่อเรื่อง ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2533-2550 ในด้านขอบเขตเนื้อหา ปีที่จัดพิมพ์ ประเภทของห้องสมุด ประเภทหรือวิธีการวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูล ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติในการวิจัย

พฤติกรรมสารสนเทศ เป็นแขนงวิชาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่มีความสำคัญและได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลากว่า 50 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา พฤติกรรมสารสนเทศได้กลายเป็นประเด็นที่มีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวาง จนนับได้ว่าเป็นแขนงวิชาหนึ่งที่ผลิตวิทยานิพนธ์ออกมามากที่สุด วิทยานิพนธ์เหล่านี้มีความหลากหลายในประเด็นเรื่องที่วิจัย บริบทของการวิจัย และวิธีวิจัย ผลการวิจัยก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ การแสวงหา และการใช้สารสนเทศของบุคคล และมีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาบริการสารสนเทศ และการออกแบบระบบสารสนเทศ (อารีย์ ชื่นวัฒนา. 2545: 137-147) ในต่างประเทศมีงานที่สำรวจและวิเคราะห์วรรณกรรมวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศแล้ว ได้แก่ งานสำรวจวรรณกรรมวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศของเคส (Case. 2007: xv) อ้างอิงงานวิจัยมากกว่า 1,100 รายการ ได้สังเคราะห์วรรณกรรมวิจัยเหล่านี้อย่างละเอียดในด้านต่าง ๆ เช่น แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ ตัวแบบ กระบวนทัศน์ ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศและระเบียบวิธีวิจัย และการวิจัยของ เออร์กูฮาร์ท (Urquhart. 2010: Online) ที่ศึกษา

เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อระบุและตรวจสอบแนวทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย และนำเสนอวิธีการสังเคราะห์อภิमानที่เหมาะสมกับประเภทของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ นอกจากนี้จูเลียน เจน และรีด (Julien: Jen: & Reed. 2011: 19-24) ได้ศึกษาแนวโน้มในการวิจัยพฤติกรรมสารสนเทศ จากบทความวิชาการที่เผยแพร่ระหว่าง ค.ศ. 1999-2008 ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

จากการศึกษาและสำรวจวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ รวมทั้งสาขาอื่น ๆ เช่น พยาบาลศาสตร์ การประชาสัมพันธ์ สื่อสารมวลชน เป็นต้น ผู้วิจัยไม่พบว่ามีการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศเลย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2513-2553 ในด้านปีการศึกษา สาขาวิชา สถาบันที่จัดทำวิทยานิพนธ์ ประชากรขอบเขตเนื้อหา ประเภทของการวิจัย ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ทั้งนี้เพื่อทำให้ทราบถึงพัฒนาการและสภาพการณ์ของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศที่เผยแพร่ ระหว่าง พ.ศ. 2513-2553 เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของวิทยานิพนธ์ และวิเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์ในด้านขอบเขตของเนื้อหา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประเภทของการวิจัย ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงพัฒนาการและสภาพการณ์ของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศในด้านปีการศึกษา สาขาวิชาสถาบันที่จัดทำวิทยานิพนธ์ ประชากร ขอบเขตเนื้อหาการวิจัย ประเภทของการวิจัย ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศ ซึ่งทำให้ทราบแนวโน้มของงานวิจัยด้านนี้ และเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์หลักสูตรระดับมหาบัณฑิตเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2513-2553 ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ยกเว้นมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยสำรวจเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2554 จากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และฐานข้อมูลบริการเอกสารฉบับเต็มของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) พบว่ามีวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ จำนวน 787 ชื่อเรื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลของวิทยานิพนธ์แต่ละชื่อเรื่อง มีลักษณะแบบเติมคำและเลือกตอบ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับลักษณะการพิมพ์ ได้แก่ ชื่อวิทยานิพนธ์ ชื่อผู้วิจัย ปีที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชา สถาบันที่ผลิตวิทยานิพนธ์

ตอนที่ 2 ขอบเขตเนื้อหาของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ ได้แก่ ความต้องการสารสนเทศ พฤติกรรม

การแสวงหาสารสนเทศ¹ พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ² และการใช้สารสนเทศ

ตอนที่ 3 ประเด็นที่ศึกษาวิเคราะห์ประกอบด้วย ประชากร ประเภทของการวิจัย ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทดสอบความเที่ยงแบบวิเคราะห์วิทยานิพนธ์โดยคัดเลือกวิทยานิพนธ์ที่มีความแตกต่างในด้านสถาบันที่ผลิตงานวิจัย ขอบเขตเนื้อหา และประชากร จำนวน 5 ชื่อเรื่อง แล้วให้ผู้ทดสอบซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับผู้วิจัย จำนวน 3 คน บันทึกข้อมูลด้วยแบบวิเคราะห์ดังกล่าว โดยกำหนดเกณฑ์ว่า ผู้ทดสอบและผู้วิจัยต้องบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป ผลการทดสอบพบว่า ผู้ทดสอบและผู้วิจัยบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกันร้อยละ 99.20 ดังนั้น แบบวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมรายชื่อและสำเนาวิทยานิพนธ์จากตัวเล่มวิทยานิพนธ์และฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยสืบค้นฐานข้อมูลบริการเอกสารฉบับเต็มของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (<http://tdc.thailis.or.th>) หากเนื้อหาวิทยานิพนธ์เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศ แล้วนำวิเคราะห์ทีละชื่อเรื่อง โดยบันทึกลงแบบวิเคราะห์วิทยานิพนธ์แต่ละชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ทีละชื่อเรื่องที่ได้จากแบบวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ไปจัดกระทำด้วยโปรแกรมคำนวณสำเร็จ โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2513-2553 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวิทยานิพนธ์ พบว่า ปีการศึกษาที่มีการจัดทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากที่สุด ได้แก่ ช่วงปี 2543-2553 จำนวน 464 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 58.96) รองลงมา ได้แก่ ช่วงปี 2533-2542 จำนวน 271 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 34.43) และช่วงปี 2523-2532 จำนวน 49 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 6.23) ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า กลุ่มสาขาวิชาที่มีการจัดทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากที่สุด ได้แก่ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 552 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 70.14) รองลงมาได้แก่ ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จำนวน 90 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 11.44) และวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 86 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 10.93) ตามลำดับ และสถาบันอุดมศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากที่สุด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 186 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 23.63) รองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 99 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 12.58) และมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 96 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 12.20)
2. ขอบเขตเนื้อหาของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากกว่า 1 ด้าน จำนวน 290 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 36.85) รองลงมา ได้แก่ การใช้สารสนเทศ จำนวน 280 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 35.58) และการแสวงหาสารสนเทศ จำนวน 99 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 12.58)
3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด ได้แก่ ประชาชน (ร้อยละ 36.11) รองลงมา

¹ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ คือ การแสวงหาสารสนเทศอย่างมีวัตถุประสงค์ โดยเป็นผลมาจากความต้องการใดความต้องการหนึ่ง ทั้งนี้ ในระหว่างการแสวงหาสารสนเทศ บุคคลผู้นั้นจึงต้องปฏิสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นระบบสารสนเทศโดยมนุษย์ เช่น ห้องสมุด หนังสือพิมพ์หรือระบบสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เช่น เวิลด์ไวด์เว็บ เป็นต้น

² พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ คือ พฤติกรรมระดับจุลภาคที่ผู้ค้นปฏิสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศ ไม่ว่าจะอยู่ในระดับปฏิบัติ อาทิ การใช้เมาส์ หรือในระดับการใช้ความคิด สถิติปัญญาและความรู้ เช่น การใช้ตรรกบูลีน เป็นต้น

ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 23.36) วิชาการวิชาชีพ (ร้อยละ 18.59) ตามลำดับ โดยมีผู้ประกอบการบริการน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.48)

4. ประเภทของการวิจัย พบว่า ประเภทของการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ (ร้อยละ 42.53) รองลงมา ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (ร้อยละ 23.41) การวิจัยเชิงทดลอง (ร้อยละ 10.88) ตามลำดับ โดยมีการวิจัยเชิงพรรณาน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.87)

5. ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศมีการนำมาใช้ในการวิจัยมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 77.61) รองลงมา ได้แก่ ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (ร้อยละ 10.68) และวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ร้อยละ 6.70)

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด ได้แก่ แบบสอบถาม (ร้อยละ 72.80) รองลงมา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (ร้อยละ 13.46) ตามลำดับ โดยมีแบบสังเกตน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.13)

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสถิติที่ใช้ในการวิจัยพบว่า สถิติบรรยายที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ ค่าร้อยละ (ร้อยละ 26.54) รองลงมา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย/ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ร้อยละ 23.93) ตามลำดับ โดยส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์มีน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.11) ส่วนสถิติอ้างอิงที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ การทดสอบค่า t-test/Z-test (ร้อยละ 12.56) รองลงมา ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ร้อยละ 6.28) โดยการวิเคราะห์การถดถอยมีน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.12)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศระหว่าง พ.ศ. 2513-2553 พบผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวิทยานิพนธ์

1.1 ปีการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ช่วงปีที่สำเร็จการศึกษามีการจัดทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากที่สุด ได้แก่ ช่วงปี 2543-2553 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมสารสนเทศเป็นแขนงวิชาที่มีการศึกษาระยะเวลากว่า 50 ปี ในชื่อที่เรียกต่างกัน เช่น “การศึกษาการใช้” การศึกษา “การแสวงหาสารสนเทศและรวบรวม” หรือการศึกษา “ความต้องการสารสนเทศและการใช้งาน” (Bates. 2010: 2382) ตั้งแต่ทศวรรษที่ 20 เป็นต้นมา การศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศดำเนินไปอย่างต่อเนื่องโดยมีลักษณะเป็นองค์รวมมากขึ้น กล่าวคือ ได้บูรณาการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสารสนเทศ จึงทำให้มีหัวข้อการวิจัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น นอกจากพฤติกรรมสารสนเทศของกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ หัวข้อยังครอบคลุมพฤติกรรมสารสนเทศในชีวิตประจำวันของประชาชน พฤติกรรมสารสนเทศของนักเรียน ความเข้าใจในเรื่องระบบค้นคืน การค้นหาเว็บ พฤติกรรมในสภาพแวดล้อมทางดิจิทัล (Vakkari. 2008: Online) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเคส (Case. 2007) ในการวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ พบว่า ในช่วงเกือบทศวรรษที่ผ่านมา มีงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศเพิ่มขึ้นกว่า 400 รายการ โดยเพิ่มจาก ค.ศ. 2002-2007 ซึ่งมีงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากกว่า 1,100 รายการ และวัคคาร์ (Vakkari. 2008: Online) วิเคราะห์งานวิจัยที่ได้รับการตอบรับในการประชุมพฤติกรรมสารสนเทศประจำปี เปรียบเทียบระหว่าง ค.ศ.1996-2008 พบว่าโดยทั่วไปมีงานวิจัยพฤติกรรมสารสนเทศเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

1.2 สาขาวิชาที่มีการจัดทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งนี้เพราะมีสาขาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศ ได้แก่ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ ซึ่งการทำวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศเริ่มต้นในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์แล้วจึงขยายสู่สาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ พฤติกรรมการสื่อสาร นิเทศศาสตร์ และการบริหาร

องค์กร (Wilson. 2006) ต่อมาแพร่หลายไปในสาขาวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมนอกสาขาสารสนเทศศาสตร์ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยของนักวิชาการในสาขาอื่น ๆ รวมถึง การศึกษาบุคลิกภาพทางจิตวิทยา การวิจัยผู้บริโภค การศึกษาความต้องการระบบคอมพิวเตอร์ การสื่อสารสุขภาพ และนวัตกรรม (Wilson: & Walsh. 1996)

1.3 สถาบันอุดมศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมากที่สุด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันแห่งนี้เปิดสอนสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศในหลายสาขาวิชา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ สื่อสารมวลชน โฆษณา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ จึงทำให้มีจำนวนนิสิตเข้าศึกษาและสำเร็จการศึกษาจำนวนมาก

2. ขอบเขตเนื้อหาการวิจัย เมื่อจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาการวิจัย พบว่า วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศมีขอบเขตเนื้อหามากกว่า 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการและการใช้สารสนเทศ ด้านการค้นหาและการใช้สารสนเทศ ด้านการค้นหาและการแสวงหาสารสนเทศ ด้านการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประเด็นที่ศึกษามีความเกี่ยวเนื่องกัน เช่น ขอบเขตการศึกษาผู้ใช้เกี่ยวข้องกับความต้องการสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ ความพึงพอใจการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ ตลอดจนการถ่ายทอดสารสนเทศ (Wilson. 1981: 3-15) นอกจากนี้อารีย์ ชื่นวัฒนา (2545) สำรวจบทคัดย่อวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใช้ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2541-2545 พบว่า การศึกษาเหล่านี้ครอบคลุมเรื่องการใช้สารสนเทศ ความต้องการในการใช้สารสนเทศ และวิธีการแสวงหาสารสนเทศเฉพาะกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของเคส (Case. 2007) ศึกษางานวิจัยทางพฤติกรรมสารสนเทศ พบว่าพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการสารสนเทศ การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและผลประโยชน์ของตน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัคคารี (Vakkari. 2008: Online) ในการสำรวจงานวิจัยที่ได้รับการตอบรับในการประชุมพฤติกรรมสารสนเทศประจำปี โดยเปรียบเทียบระหว่าง ค.ศ.1996-2008 ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่าหัวข้อการวิจัยที่นำเสนอในการประชุมประจำปีมีความหลากหลายครอบคลุมงานวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสารสนเทศในชีวิตประจำวันของประชาชน

3. เมื่อจำแนกตามประชากรที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ พบว่า ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยมากที่สุด ได้แก่ ประชาชน ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าสารสนเทศเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและการทำงาน บุคคลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศเพื่อการแก้ปัญหาหรือเพื่อลดช่องว่างของปัญหา ซึ่งความต้องการสารสนเทศจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เป็นพฤติกรรมผู้ใช้แสวงหาและค้นหาสารสนเทศ (Julien; & Michels. 2004: 547)

4. ประเภทของการวิจัย ประเภทของการวิจัยมีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ ทั้งนี้เพราะเป็นวิธีวิจัยที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย สามารถเก็บรวบรวมเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เช่น อายุ การศึกษา พฤติกรรม ทัศนคติ เป็นต้น การสำรวจจึงเหมาะสมสำหรับการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องในประเด็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยการใช้แบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยการให้ผู้ตอบกรอกเองหรือผู้ตอบให้สัมภาษณ์ มุ่งเน้นการแสวงหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมใด ๆ ที่เกิดขึ้นว่ามีลักษณะอย่างไร โดยอาศัยข้อมูลที่เก็บรวบรวมอย่างมีระเบียบแบบแผนจากประชากร ซึ่งสามารถนำมาหาความรู้ความจริงทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (องอาจ นัยพัฒน. 2548: 20) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจาร์เวลินและวัคคารี (Jarvelin; & Vakkari. 1993) ศึกษาความต้องการสารสนเทศ การใช้ประโยชน์จากการแสวงหาจากบทความวิจัย สะท้อนให้เห็นถึงการทำวิจัยเชิงสำรวจและพบได้บ่อยในผลการวิจัยปี ค.ศ.1985 ของบทความวิจัยที่ปรากฏในวรรณกรรมสารสนเทศ การศึกษาวิธีวิจัยมีการเผยแพร่ในปี ค.ศ.1965 และ ค.ศ.1975 ยังใช้รูปแบบของการสำรวจ จากการสำรวจคำร้อยละจำนวนมากของวิธีการวิจัย ไม่ว่าข้อมูลจะถูกเก็บรวบรวมผ่านทางไปรษณีย์หรือโดยวิธีการสัมภาษณ์บุคคล วิธีการสำรวจ ซึ่งเป็นที่นิยมในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกอนซาเลซและอับด-การ์เซีย (Gonzalez; & Abad-Garcia. 2007) ศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับความต้องการและการใช้สารสนเทศ

ที่เผยแพร่ระหว่าง ค.ศ.1990-2004 พบว่า วิธีการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจในด้านการแสวงหาสารสนเทศ การใช้บริการ ระบบสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ สำหรับประเภทของการวิจัยนำมาใช้หลากหลายในการดำเนินการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสารสนเทศประกอบกันที่พบในการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ การสำรวจเป็นวิธีการที่นำมาใช้ในงานวิจัยเกือบครึ่งหนึ่งของงานวิจัยทั้งหมด

5. ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศมีการนำมาใช้ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด และสอดคล้องกับสาขาวิชาที่มีการจัดทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศจำนวนมากที่สุด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยอย่างลุ่มลึกครอบคลุมกระบวนการวิจัย ได้แก่ พฤติกรรมสารสนเทศของนักสังคมศาสตร์ สภาพแวดล้อมการใช้สารสนเทศ การแก้ปัญหาสารสนเทศบิกซิกส์ ตัวแบบเซนส์-แมกกิง ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นการรวบรวม ทบทวนความรู้และหลักการ โดยทฤษฎีที่นำมาใช้ส่วนใหญ่ยังไม่ครอบคลุมกระบวนการวิจัย มักเป็นการเรียบเรียงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและเพื่อกำหนดกรอบในการวิจัยในภาพกว้างเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ และพบว่าในช่วงสิบปีหลังเริ่มมีการนำทฤษฎีมาใช้ในกระบวนการวิจัยเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ คิมและจอง (Kim; & Jeong. 2006) ที่ศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาและการใช้ทฤษฎีในบทความวิจัยสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อจำแนกคุณลักษณะของการวิจัยเชิงทฤษฎี ด้วยการตรวจสอบจำนวนและคุณภาพของปรากฏการณ์ของทฤษฎี ผลการวิจัยพบว่า บทความวิจัยร้อยละ 41.4 นำทฤษฎีมาใช้ในการวิจัย สัดส่วนในภาพรวมของบทความเชิงทฤษฎีมีปริมาณเพิ่มขึ้น และงานวิจัยของวักคารี (Vakkari. 2008) สำรวจแนวโน้มของทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยในการวิจัยด้านพฤติกรรมสารสนเทศ พบว่าการวิจัยด้านพฤติกรรมสารสนเทศมุ่งใช้ทฤษฎีที่มีความหลากหลายมากขึ้น และจากงานวิจัยพฤติกรรมสารสนเทศของ แมกเคชนี และคนอื่น ๆ (McKechnie; Pettigrew; & Joyce. 2001) พบว่ามีการนำทฤษฎีมาใช้จากการวิจัยในบทความวิจัยพฤติกรรมสารสนเทศที่เผยแพร่ระหว่าง ค.ศ.1993-1998 มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาอื่น เช่น มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น จากการวิเคราะห์ผู้เขียนบทความเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศนำเสนอทฤษฎีใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งปริมาณและความลุ่มลึกของการทำงานตามทฤษฎีในการวิจัยพฤติกรรมสารสนเทศของมนุษย์กำลังเพิ่มขึ้น

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เมื่อจำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด ได้แก่ แบบสอบถาม สอดคล้องกับผลที่พบว่า ประเภทของการวิจัยที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การวิจัยเชิงสำรวจ เพราะแบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัยที่มักพบในการวิจัยเชิงสำรวจ ทั้งนี้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถามที่ผู้วิจัยต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสังคมศาสตร์ เนื่องจากประหยัดเวลาและงบประมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ๆ ชุดของข้อความหรือข้อคำถามที่สร้างขึ้น เพื่อสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ ความสนใจ เจตคติของผู้ตอบ ตลอดจนการประมวลผลข้อมูลทำได้ง่ายและสะดวก (สรชัย พิศาลบุตร. 2549: 9) ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจูเลียน เจน และรีด (Julien; Jen; & Reed. 2011) ศึกษาแนวโน้มการวิจัยด้านพฤติกรรมสารสนเทศ ช่วง ค.ศ.1999-2008 พบว่าวิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนิยมใช้มากที่สุด ได้แก่ แบบสอบถาม

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สถิติบรรยายที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด ได้แก่ คำร้อยละ ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ในการศึกษาข้อเท็จจริงจากกลุ่มข้อมูลที่รวบรวมมาได้ เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของข้อมูลกลุ่มนั้นโดยไม่ได้สรุปอ้างอิงผลการศึกษาไปยังกลุ่มข้อมูลกลุ่มอื่นหรือสรุปอ้างอิงไปยังประชากรที่ศึกษา (ลิน พันธุ์พินิจ. 2553: 241) จากการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ พบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นจำนวนตัวเลข จึงเทียบเป็นคำร้อยละ ทำให้มองเห็นข้อเท็จจริงของกลุ่มได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่ายไม่ยุ่งยาก ตีความหมายง่าย สำหรับสถิติอ้างอิงใช้ในการวิจัยมากที่สุด ได้แก่ ค่า t-test ซึ่งเป็นสถิติที่นิยมใช้ทดสอบกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 ตัวแปร และใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจาก

กัน กับทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน จากการศึกษาวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่พบว่า มีการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มจึงมีการใช้ค่า t-test มาก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้เห็นถึงวิทยานิพนธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศในแง่มุมต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศ รวมทั้งได้ศึกษาเพิ่มเติมขอบเขตเนื้อหาพฤติกรรมสารสนเทศที่มีการศึกษาน้อย หรือยังไม่มีการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้จากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน เช่น ความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ เป็นต้น รวมทั้งข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศของผู้ใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในบริบทของประเทศไทย
2. ควรสังเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้จากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม เพื่อนำไปศึกษาหรือเปรียบเทียบกับภาระงานของห้องสมุดว่ามีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ใช้มากน้อยเพียงใด ในแง่การนำผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงบริการสารสนเทศของหน่วยงาน
3. ควรสังเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้จากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ และนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- ดวงกมล วงศ์จันทร์: แววดา เตชชาติวรรณ: และธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพงษ์. (2554, มกราคม-มิถุนายน). การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทฉบับที่ 1 สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551. **วารสารบรรณศาสตร์ มศว.** 4(1): 29-39.
- เพ็ญสุภา นาทอง. (2543). การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เผยแพร่ระหว่างปีพุทธศักราช 2537-2541. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์).
 ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภรณ์ ศิริโชติ. (2544). การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และรายงานการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2539-2544. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สรชัย พิศาลบุตร. (2549). การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2553). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สิริพันธ์ รุ่งวิชาวัฒน์. (2552, กันยายน-ธันวาคม). การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2533-2550. **วารสารวิทยบริการ.** 20(3): 1-22.

- สุพัฒน์ สุกุมลลันต์. (2532). การอภิเคราะห์และการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษในระหว่าง พ.ศ. 2515-2530. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา ศิริวัฒน์. (2547). การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2546. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2530). การวิเคราะห์เมทาดาของวิทยานิพนธ์. ใน **รวมบทความการวิจัยการศึกษา**.
หน้า 52-59. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). **วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**.
กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา ด่านพิทักษ์. (2547). **การวิเคราะห์เนื้อหาปริญญาานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2512-2545**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารีย์ ชื่นวัฒนา. (2545). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ หน่วยที่ 13. ใน **ประมวลสาระชุดวิชาการจัดเก็บและ
การค้นคืนสารสนเทศ**. หน้า 137-147. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Bates, Marcia J. (2010). Information Behavior. In **Encyclopedia of Library and Information
Sciences**. pp. 2381-2391. 3rd ed. Oxford: Taylor & Francis.
- Case, Donald O. (2007). **Looking for Information: A Survey of Research on Information
Seeking, Needs and Behavior**. 2nd ed. London: Elsevier.
- Gonzalez-Teruel, A.; & Abad-Garcia, M. F. (2007). Information Needs and Uses: An Analysis
of the Literature Published in Spain 1990-2004. **Library and Information Science
Research**. 29(1): 30-46.
- Jarvelin, Kalervo; & Vakkari, Pertti. (1993). The Evolution of Library and Information Science
1965-1985: A Content Analysis of Journal Articles. **Information Processing &
Management**. 29: 129-144.
- Jeong, Dong Y.; & Kim, Sung-Jin. (2005). Knowledge Structure of Library and Information
Science in South Korea. **Library and Information Science Research**. 27: 51-72.
- Julien, Heidi; & Michels, David. (2004). Intra-individual Information Behaviour in Daily Life.
Information Processing and Management. 40(3): 547-562.
- Julien, Heidi; Jen, Pecoskie; & Reed, Kathleen. (2011). Trends in Information Behavior
Research, 1999-2008: A Content Analysis. **Library & Information Science Research**.
33: 19-24.
- Kim, Sung-Jin; & Jeong, Dong Y. (2006, September). An Analysis of the Development
and Use of Theory in Library and Information Science Research Articles. **Library &
Information Science Research**. 28(4): 548-562.

-
- McKechnie, L., Pettigrew, K. & Joyce, S. (2001). The Origins and Contextual Use of Theory in Human Information Behaviour Research. **New Review of Information Behaviour Research**. 2: 47-63.
- Trahan, Eric. (1993). Applying Meta-Analysis to Library and Information Science Research. **Library Quarterly**. 63(1): 73-91.
- Urquhart, Christine. (2010). **Meta-Synthesis of Research on Information Seeking Behavior**. Retrieved August 12, 2011, from <http://InformationR.net/ir/16-1/paper455.html>
- Vakkari, Pertti. (2008, December). Trends and Approaches in Information Behaviour Research. **Information Research**. 13(4): Unpaged. Retrieved October 15, 2011, from <http://InformationR.net/ir/13-4/paper361.html>
- Wilson, Thomas D. (1981). On User Studies and Information Needs. **Journal of Documentation**. 37(1): 3-15.
- , (2006). On User Studies and Information Needs. (60 Years of the Best in Information Research). **Journal of Documentation**. 62(6): 658-670.
- Wilson, Thomas D; & Walsh, C. (1996). **Information Behaviour: An Interdisciplinary Perspective**. London: British Library Research and Development Department. (Report No. BLRDD. 10). Retrieved August 12, 2011, from <http://informationr.net/tdw/publ/infbehav/cont.html>